

Dosarul nr. 2ra-1419/23
2-22149441-01-2ra-11092023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. E. Silivestru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Pahopol, A. Malîi, R. Pulbere)

Î N C H E I E R E

24 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Mariana Ursachi
Oxana Parfeni

examinând admisibilitatea recursului declarat de Lucia Simon, reprezentată de avocatul Alexei Croitor,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Lucia Simon împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 20 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Lucia Simon, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, casată integral hotărârea din 23 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și adoptată o nouă hotărâre, prin care cererea de chemare în judecată a fost respinsă, ca neîntemeiată,

c o n s t a t ă :

La 11 octombrie 2022, Lucia Simon a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată (f. d. 2-4).

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamanta Lucia Simon a indicat că la 25 noiembrie 2021, agentul constatator al Inspectoratului de Poliție Criuleni, Nicoleta Bolgarenco, a întocmit în privința lui Dmitrii Novicov procesul-verbal cu privire la contravenție pe faptul comiterii contravenției prevăzute de art. 78 alin. (1), 335 din Codul contravențional.

Nefiind de acord cu faptul că acțiunile lui Dmitrii Novicov au fost calificate ca contravenție, la 10 decembrie 2021, a depus la Judecătoria Criuleni, sediul Central contestație, prin care a solicitat anularea procesului-verbal cu privire la contravenție cu remiterea cazului la procuratură pentru începerea urmăririi penale.

A precizat reclamanta că din 10 decembrie 2021, cauza nr. 5r-95/21 se află pe rolul instanței, având loc doar două ședințe de judecată, iar la cererea de accelerare depusă la 23 septembrie 2022, nu a primit niciun răspuns.

La fel, a menționat că nu a întreprins acțiuni care ar duce la tergiversarea examinării cauzei contravenționale, iar prin neexaminarea acesteia în termen rezonabil i se cauzează prejudiciul moral.

În drept, reclamanta Lucia Simion și-a întemeiat pretențiile în temeiul dispozițiilor art. 2 și 5 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 cu privire la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, art. 2036 și 2037 din Codul civil.

Reclamanta Lucia Simion a solicitat constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale nr. 5r-95/21, examinată la Judecătoria Criuleni, sediul Central și repararea prejudiciului moral în sumă de 100 000 de lei.

Prin hotărârea din 23 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Simon Lucia.

A fost constatată încălcarea dreptului Luciei Simon la judecarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale nr. 5r-95/21, examinată de Judecătoria Criuleni, sediul Central.

În rest, au fost respinse pretențiile Luciei Simon (f. d. 49, 61-67).

În susținerea soluției adoptate, instanța de fond a considerat că raportul întocmit de Judecătoria Criuleni, sediul Central, privind modul de respectare al termenului rezonabil de examinare a cauzei contravenționale, nu poate fi reținut ca o justificare în vederea respingerii cerinței reclamantei referitor la încălcarea termenului de judecare a cauzei contravenționale, deoarece examinarea cauzei potrivit materialelor din dosar, este din 10 decembrie 2021, din momentul primirii contestației în procedură de examinare.

La caz, instanța de fond a conchis că termenul de examinare a cauzei nu a fost unul rezonabil, demonstrând un caracter temporal excesiv.

Cu referire la prevederile art. 5 alin. (1) și (2) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 cu privire la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de fond a ajuns la concluzia că urmează a fi respinse pretențiile reclamantei cu privire la repararea prejudiciului moral.

Prin decizia din 20 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Lucia Simon, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, casată integral hotărârea din 23 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și adoptată o nouă hotărâre, prin care cererea de chemare în judecată depusă de Lucia Simon a fost respinsă, ca neîntemeiată (f. d. 104, 105-111).

În consolidarea soluției emise, instanța de apel a reținut că în cazul procedurilor penale, cel mai complicat moment este identificarea a două aspecte:

dacă procedurile fac parte din sfera penalului în sensul art. 6 din Convenție, dacă da, atunci când persoanei care pretinde violarea dreptului său la durata procedurilor i s-a înaintat o acuzație în materie penală.

Instanța de apel a evidențiat că în materia pretinselor violări a duratei procedurilor penale, victimele, persoanele care au înaintat o sesizare, martorii, alte persoane participante în proces, în afară de acuzat (bănuț, învinuit, inculpat), nu pot pretinde încălcarea dreptului la durata nerezonabilă a procedurilor penale.

Astfel, art. 6 § 1 din Convenție sub aspectul său penal, poate fi invocat numai de persoana căreia i s-a înaintat o acuzație. O excepție constituie situația când victima unei infracțiuni pretinde durata nerezonabilă a procedurilor penale în legătură cu imposibilitatea soluționării aspectului civil, și anume, examinarea excesiv de lungă a acțiunii sale civile în cadrul procedurilor penale. În această situație poate fi apreciată și durata procedurilor penale, dar începând cu momentul înaintării acțiunii civile, și doar luându-se în considerație criteriile aplicabile procedurilor civile.

În același timp, apreciind cel de-al doilea aspect, instanța de apel a considerat că apelantei Lucia Simon nu i-a fost înaintată vreo acuzație, aceasta fiind cea care a sesizat organele de drept despre comiterea unor infracțiuni.

Totodată, din suportul probatoriu nu urmează că Lucia Simon a înaintat o acțiune civilă și aceasta se examinează excesiv de lung din cauza procedurilor contravenționale.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că Lucia Simon nu poate pretinde încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei contravenționale în baza contestației depuse la 10 decembrie 2021, dosar nr. 5r-95/21, examinată la Judecătoria Criuleni, sediul Central.

La 11 septembrie 2023, Lucia Simon, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, a declarat recurs împotriva deciziei din 20 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și casarea parțială a hotărârii primei instanțe, în partea încasării compensației pentru repararea prejudiciului moral, rejudecarea cauzei și adoptarea unei noi decizii de admitere integrală a cererii de chemare în judecată cu încasarea din contul bugetului public național a compensației pentru prejudiciul moral de 200 000 de lei (f. d. 116-120).

În motivarea recursului, recurenta Lucia Simon, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, a indicat că instanța de apel a aplicat eronat legislația privind probațiunea și aprecierea probelor privind compensația pentru prejudiciul moral în baza Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei motivate din 20 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată la adresa electronică a reprezentantului recurentei, avocatului Alexei Croitor, la 11 septembrie 2023, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la actele cauzei (f. d. 115).

Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 11 septembrie 2023, în termenul legal.

În adresa Ministerului Justiției al Republicii Moldova a fost expediată copia recursului declarat de Lucia Simon, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 125), fiind recepționată de către destinatar la 12 ianuarie 2024, circumstanță ce se atestă prin avizul de recepție anexat la materialele dosarului (f. d. 126).

Până la data stabilită pentru examinarea recursului, intimatul nu și-a valorificat acest drept procedural și nu a depus referință.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului depus de Lucia Simon, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, împotriva deciziei din 20 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinată prin prisma temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare de la 01 septembrie 2023.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs depusă de Lucia Simon, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare de la 01 septembrie 2023).

În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;

d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Temeiurile menționate la alin. (1) lit. d)-f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs de către Lucia Simon, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurentei cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă existența temeiurilor de declarare a recursului ca fiind admisibil, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recursurile exercitate conform Secțiunii a II-a au caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În conformitate cu art. 433 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1).

Potrivit jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul declarat de Lucia Simon, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, conține obiecții de fapt și de drept, similare celor expuse anterior în cadrul examinării cauzei, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate corespunzător.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci

expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de către recurentă nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, și respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a aprecia recursul declarat de Lucia Simon, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, ca fiind inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 alin. (1) lit. a), 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Lucia Simon, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, împotriva deciziei din 20 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Mariana Ursachi

Oxana Parfeni